

Okul Öncesi Eğitimde Okula Uyum: Türkiye’de Yapılmış alışmaların İncelenmesi

School Adjustment in Preschool Education: A Review of Studies Conducted in Turkey

Nevra ATIŞ AKYOL¹, Esengül TUĐLUK²

¹Do.Dr., Ankara Üniversitesi, naakyol@ankara.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4697-847X>

²Öđretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, tuesengl@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-8562-4792>

Geliş Tarihi: 09.08.2024

Kabul Tarihi: 10.10.2024

ÖZ

Bu alışmada Türkiye’de okul öncesi dönemde okula uyumla ilgili yapılmış olan araştırmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya dâhil edilecek çalışmalar için ‘okul öncesi ve okula uyum’ ve ‘erken çocukluk ve okula uyum’ anahtar kelimeleri ile tarama yapılmıştır. Araştırma kapsamında belirlenen dâhil etme-dışlama ölçütlerine göre elemeler yapılarak veri seti oluşturulmuştur. Araştırmanın veri setini oluşturan 33 adet araştırma; yayımlandıkları yıl, kullanılan desen, katılımcılar, kullanılan analiz yöntemi, bulgular ve öneriler başlıkları altında incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar okul öncesi eğitimde okula uyum kavramının en fazla 2018 yılında araştırıldığını göstermektedir. İncelenen çalışmalardan 24’ü nicel 7’si ise nitel çalışmadır. Çalışmaların katılımcıları incelendiğinde en fazla çocuklarla çalışıldığı görülmüştür. Veri setinde bulunan çalışmaların bulguları incelendiğinde ise okula uyum kavramının anne baba tutumları, ebeveynlerin eğitim düzeyleri, çocuğun sosyal becerileri, akran ilişkileri, öğretmenin sınıf içindeki davranışları gibi çok

sayıda değişken ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca çocukların özel gereksinimli olma durumlarının okula uyumu nasıl etkilediğine değinen araştırmalara da ulaşılmıştır. Okul öncesi eğitimde okula uyum kavramı ile ilgili çok sayıda araştırma yapıldığı araştırmalardan elde edilen bilgilerin farklı boyutlarda alanı zenginleştirdiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk, okul öncesi, okula uyum, sistematik derleme

ABSTRACT

In this study, it was aimed to examine the studies on school adjustment in preschool period in Turkey. For the studies to be included in the research, a search was made with the keywords 'preschool and school adjustment' and 'early childhood and school adjustment'. According to the inclusion-exclusion criteria determined within the scope of the research, a data set was created. The 33 studies constituting the data set of the research were examined under the titles of year of publication, design used, participants, analysis method used, findings and recommendations. The results showed that the concept of adaptation to school in preschool education was studied at most in 2018. Of the studies examined, 24 were quantitative and 7 were qualitative. When the participants of the studies were examined, it was seen that most of the studies were conducted with children. The findings of the studies showed that there were many predictors of the concept of adaptation to school. These were mainly parents' attitudes, parents' educational levels, the child's social skills, peer relationships, and the teacher's behavior in the classroom. In addition, research on how children with special needs affect school adaptation was also found. It is seen that there have been many studies on the concept of school adaptation in preschool education and the information obtained from these studies has enriched the field in different dimensions.

Keywords: Early childhood, preschool, school adaptation, systematic review

GİRİŞ

Bireyin hayatının ilk yılları, eğitimciler tarafından kritik olarak adlandırılmakta ve bu dönemin çok önemli olduğu vurgulanmaktadır. 0-6 yaş aralığı, çocuğun gelişimsel ilerlemeleri için oldukça hassas bir dönemdir. Bu nedenle erken çocukluk döneminin zengin uyaranlarla ve verimli bir şekilde geçirilmesi hem birey hem de toplum açısından önem arz etmektedir. Bu mühim görevi yerine getirmede okul öncesi eğitim önemli bir yere sahiptir. Okul öncesi eğitimin; çocukların fiziksel, motor, sosyal-duygusal, bilişsel ve dil gelişimlerini destekleyerek; bireysel farklara uygun, zengin uyaranlarla desteklenmiş çevre koşulları sağlayarak; sonraki aşamalar için temel oluşturan bir eğitim süreci olduğu söylenebilir (Kandır, 2001). Okul öncesi eğitim; çocuğun, erken çocukluk döneminde ihtiyaç duyduğu uyarıcıları, arkadaş çevresini ve akademik becerileri ona sistemli bir şekilde sunmaktadır. Bu denli önemli olan okul öncesi eğitimin en önemli işlevlerinden biri de çocuğun okula başlaması ve okula uyum sağlamasıdır. Çocuklar, farklı geçmişlerden, çok çeşitli deneyimlerle okula gelirler ve çok çeşitli deneyimlere sahip olmalarından dolayı bazı çocuklar bu yeni ortamda diğerlerinden daha başarılıdır (Rimm-Kaufman, Pianta ve Cox, 2000). Okul öncesi dönemle beraber eğitim hayatına ilk adımı atan çocukların çoğunluğu uyum sürecini istenilen şekilde geçirse de kimisi için bu durum okula gitme konusunda büyük bir kaygıya neden olmaktadır (Özcan ve Aysev, 2009).

Okula uyum; çocukların yeni ve farklı bir eğitimsel çevreye geçiş süreçlerini hem tanımlayan hem de bu geçişin amaçlanan sonucu olarak ifade edilen bir kavramdır (MEB, 2015). Her birey bulunduğu ortamda kendini emniyette hissetme ihtiyacı duyar (Oktay ve Polat Unutkan, 2005). Çocuğun okulla ilk tanıştığı yer olan okul öncesi eğitimde okula uyum ise çocuğun gelecek okul hayatı için önem arz etmekte ve temel bir yapı taşı oluşturmaktadır. Çünkü okul öncesinde okula uyumun sağlıklı olması ilkökul döneminde yaşanabilecek okula uyum sıkıntıları için koruyuculuk anlamına gelmektedir (Akış, 2018). Tanımlardan da anlaşıldığı üzere okul öncesi dönem içerisinde 'okula uyum' kavramının önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim okul öncesi dönemde okula uyum kavramı akran ilişkileri (Gülay-Ogelman, 2011; Gülay ve Erten, 2011; Seçer ve diğ., 2014), anne- baba tutumları (Akman ve Özen-Altınkaynak, 2019; Bağçeli-Kahraman ve Arabacıoğlu, 2021), sosyal beceri (Aksoy, 2018; Gülay, 2011), öğretmen görüşleri (Bağçeli- Kahraman, 2017; Yalçın, 2017) gibi çeşitli değişkenlere bağlı kalınarak incelenmiştir. Yapılan bu çalışmalarda okula uyumun farklı değişkenlerle ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Fakat alan yazın taramasında okul öncesi dönemde okula uyum konusunda ülkemizde yapılmış araştırmaların sistematik derlemesinin yapıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ulusal alan yazında yapılmış araştırmaların

incelenerek okul öncesi dönemde okula uyum konusunu bütüncül bir bakış açısı ile incelemenin önemli olduğu düşünülmektedir. Alan yazındaki söz konusu eksiklikten hareket edilen bu çalışmada, Türkiye’de okul öncesi dönemde okula uyum konusunda yapılmış olan çalışmaların incelenmesi anlamlı ve yararlı bulunmuştur. Bu sebeple çalışmanın amacı ‘Türkiye’de okul öncesi dönemde okula uyumla ilgili yapılmış çalışmaların incelenmesidir’. Araştırmanın temel amacı doğrultusunda aşağıdaki araştırma soruları belirlenmiştir.

Türkiye’de okul öncesi dönemde okula uyumla ilgili yapılmış araştırmaların;

- Yayınlandıkları yıllara göre dağılımı nedir?
- Desenlerine göre dağılımları nedir?
- Analiz yöntemlerinin dağılımı nedir?
- Katılımcılarına göre dağılımı nedir?
- Bulgularından elde edilen önemli sonuçlar nelerdir?
- Sonuçlarından elde edilen öneriler nelerdir?

YÖNTEM

Bu çalışma, güncel alan yazında ‘Okul Öncesi Eğitimde Okula Uyum’ konusunda genel tabloyu ortaya koymak amacıyla yapılmış sistematik bir derleme çalışmasıdır. Sistematik derleme, belirlenmiş bir konu hakkında yayınlanmış olan araştırmaların ayrıntılı ve geniş bir şekilde taranarak, belirlenen dışlama ve dâhil etme ölçütleri çerçevesinde incelenerek, derlemeye alınacak çalışmaların belirlenerek bulguların sentezlendiği bilimsel incelemedir (Aslan, 2018). Araştırmanın amacına yönelik olarak 2010-2021 yılları arasında yapılmış olan “Okul Öncesi Eğitimde Okula Uyum” konulu çalışmalar ele alınmıştır.

Google Akademik arama motoru, Dergipark sistemi ve ULAKBİM veri tabanları üzerinden tarama yapılmıştır. Tarama “okul öncesi ve okula uyum”, “erken çocukluk ve okula uyum” anahtar kelimeleri ile yapılmıştır. Tarama sonuçları, 2010-2021 yılları esas alınarak filtrelenmiş ve havuz oluşturulmuştur. Araştırmacılar tarafından havuza alınan çalışmaların özet ve yöntem kısımları okunarak, dâhil etme-dışlama ölçütlerine göre detaylı bir şekilde incelenmiştir. Araştırma kapsamında incelenen çalışmalara yönelik dâhil etme dışlama kriterleri aşağıda sıralanmıştır:

Dâhil etme kriterleri

- Google Akademik arama motoru, Dergipark sistemi ve ULAKBİM veri tabanında yer alan çalışmalar.
- Çalışmaların 2010-2021 yılları arasında yayınlanmış olması.
- Çalışılan örneklem grubunu Türkiye’de okul öncesi eğitime devam eden çocuklar, ebeveynleri, okul öncesi öğretmenleri, erken çocukluk eğitim kurum idarecileri gruplarından bir veya birkaçının oluşturuyor olması.
- Yayın türü olarak araştırma ve/veya ölçek geliştirme çalışmaları olması.
- Türkçe ve İngilizce dilinde yazılmış olması.

Çıkarma kriterleri

- Türkiye dışında yapılan çalışmalar.
- 01.01.2010 öncesi ve 31.12.2021 sonrası yayınlanan çalışmalar.
- Derleme makaleler.
- Okul öncesi öğretmen adayları ile yapılan çalışmalar.
- Raporlar, kitap bölümleri, lisans üstü tezleri, kongre ve sempozyum bildirileri.
- Türkçe ve İngilizce dışındaki dillerde yapılmış çalışmalar.
- Dâhil etme kriterlerinde yer alan arama motorları ve veri tabanları dışındaki arama motorlarından ulaşılan çalışmalar.

Veri Seti

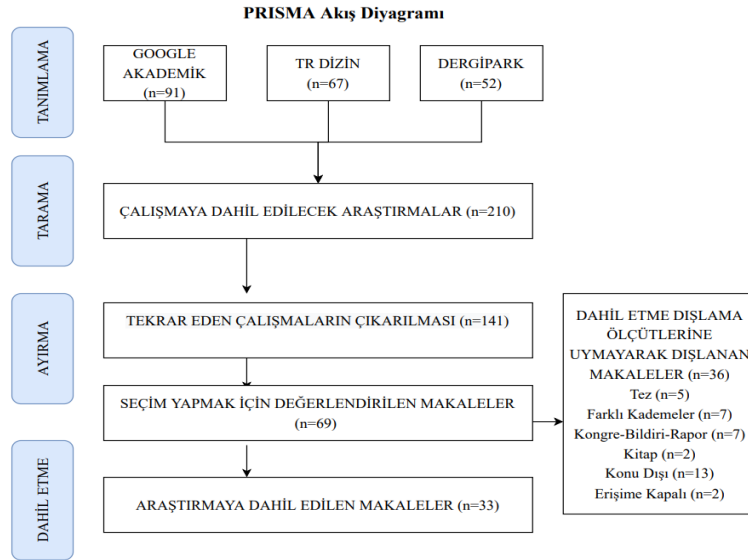
Araştırma kapsamında yapılan ilk tarama sonucunda belirlenen çalışmalara ilişkin bilgiler Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. İlk Tarama Sonrası Ulaşılan Çalışmalar

Veri Tabanı Anahtar Kelime	TR Dizin	Google Akademik	Dergipark
Okul öncesi ve okula uyum	61	54	31
Erken çocukluk ve okula uyum	6	37	21
Toplam	67	91	52

Tablo 1' den anlaşıldığı üzere yapılan ilk tarama sonrası Tr Dizin'den 67, Google Akademik'ten 91, Dergipark'tan 52 olmak üzere toplamda 210 araştırmaya erişilmiştir.

Tarama sonrası elde edilen veriler dâhil etme- dışlama ölçütlerine göre tekrar incelenmiş, kalan araştırmalar arasından veri tabanlarında tekrarlanan araştırmalar çıkarılmıştır. Bu aşamalar sonrası ortaya çıkan PRISMA Akış Diyagramı Şekil 1'de gösterilmiştir.

Resim 1. PRISMA akış diyagramı

BULGULAR

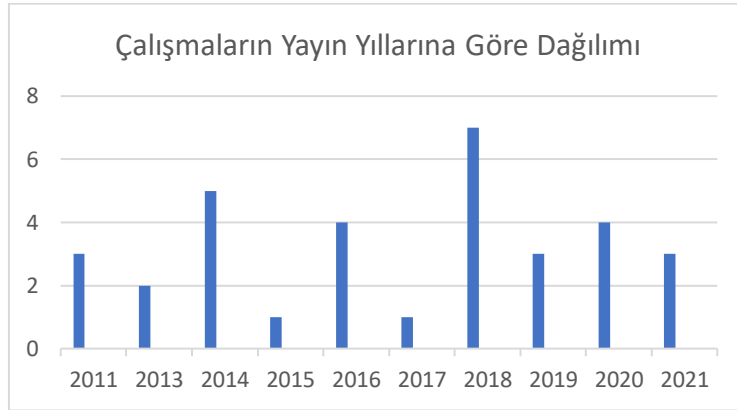
Yapılan sistematik derleme çalışmasının ilk araştırma sorusuna yönelik olarak çalışmaların yayımlandıkları yıllara göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Yayın Yılı	Makaleler	f
2011	Gülay, 2011a; Gülay, 2011b; Gülay ve Erten, 2011;	3
2013	Gülay-Ogelman vd., 2013; Gülay-Ogelman ve Erten, 2013	2
2014	Başaran vd., 2014; Gülay-Ogelman vd., 2014; Gülay-Ogelman ve Erten-Sarıkaya, 2014; Taşçı ve Sığırtmaç, 2014; Yoleri, 2014.	5
2015	Gülay-Ogelman vd. 2015	1
2016	Gülay-Ogelman ve Göktaş, 2016; Gündüz ve Gültekin-Akduman, 2016; Kaya ve Akgün, 2016; Uysal vd., 2016;	4
2017	Yalçın, 2017	1
2018	Akış ve Alakoç-Pırpır, 2018; Aksoy, 2018; Bağçeli-Kahraman, 2018; Bağçeli-Kahraman vd., 2018; Bakkaloğlu ve Sucuoğlu, 2018; Özen-Altınkaynak ve Akman, 2018; Topçu ve Nazlı, 2018	7
2019	Bulut,2019; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019a; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019b	3

2020	Erbay ve Durmuşoğlu Saltalı, 2020; Gülay-Ogelman ve Aytaç, 2020; Yalçın ve Erbil-Kaya, 2020; Yalçın ve Simsar, 2020	4
2021	Arabacıoğlu ve Bağçeli-Kahraman, 2021; Erbay ve Toklu, 2021; Türker-Üçüncü ve Aktan-Acar, 2021	3
Toplam		33

Tablo 2'ye göre 7 makale ile en çok çalışmanın 2018 yılında yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. 2011, 2019 ve 2021 yıllarında üç; 2013 yılında iki, 2015 ve 2017 yıllarında ise bir çalışma yapıldığı görülmektedir. 2014 yılında beş 2020 yılında da dört çalışma yayınlanmıştır.

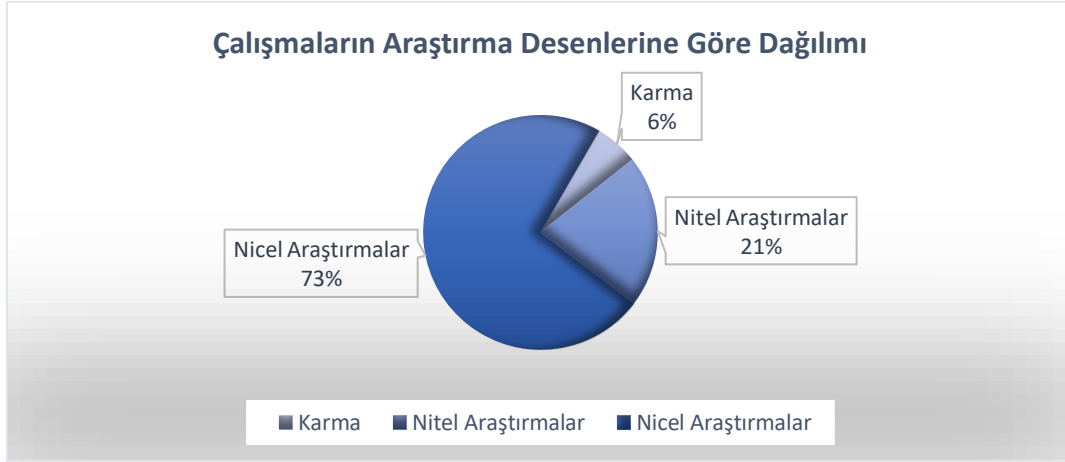
Resim 2. Çalışmaların yıllara göre dağılımı

Araştırmanın ikinci alt problemine uygun olarak analiz edilen çalışmaların araştırma türü ve desenlerine göre dağılımları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Çalışmaların Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı

Araştırma yöntemi	Makaleler	F	
Nicel	Tarama	Bağçeli-Kahraman, 2018; Gülay, 2011b; Gülay-Ogelman ve Aytaç, 2020; Gülay-Ogelman ve Göktaş, 2016; Seçer vd., 2014; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019b	6
	İlişkisel tarama	Akış ve Alakoç-Pırpır, 2018; Aksoy, 2018; Arabacıoğlu ve Bağçeli-Kahraman, 2021; Bakkaloğlu ve Sucuoğlu, 2018; Erbay ve Toklu, 2020; Gülay, 2011a; Gülay ve Erten, 2011; Gülay-Ogelman vd., 2013; Gülay-Ogelman vd., 2015; Gülay-Ogelman ve Erten, 2013; Gülay-Ogelman ve Erten-Sarıkaya, 2014; Kaya ve Akgün, 2016; Özen-Altınkaynak ve Akman, 2018	13
	Betimsel	Erbay ve Durmuşoğlu Saltalı, 2020; Şebitçi Gündüz ve Gültekin-Akduman, 2016; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019a	3
	Belirtilmemiş	Uysal vd., 2016; Yoleri, 2014.	2
	Olgu bilim	Yalçın, 2017; Yalçın ve Simsar, 2020.	2
Nitel	Durum	Bağçeli-Kahraman vd., 2018; Başaran vd., 2014; Bulut, 2019; Taşçı ve Sığırtmaç, 2014; Türker-Üçüncü ve Aktan-Acar, 2021	5
Karma	Topçu ve Nazlı, 2018; Yalçın ve Erbil-Kaya, 2020.	2	
Toplam		33	

Tablo 3'e göre çalışmaların toplamda 24'ü nicel araştırma yöntemi kullanılarak hazırlanmıştır. 24 nicel çalışmanın 6 tanesi tarama, 13 tanesi ilişkisel tarama, 3 tanesi betimsel yöntem ile gerçekleştirilmiş ve 2'si ise sadece nicel olarak belirtilmiştir. Çalışmaların 7 tanesi nitel araştırma yöntemi ile hazırlanmıştır. Bu araştırmalarda 5'inde durum çalışması, 2'sinde olgu bilim yaklaşımı kullanılmıştır. İncelenen araştırmalar içerisinde karma yöntemin kullanıldığı 2 çalışma mevcuttur.

Resim 3. Çalışmaların araştırma desenlerine göre dağılımı

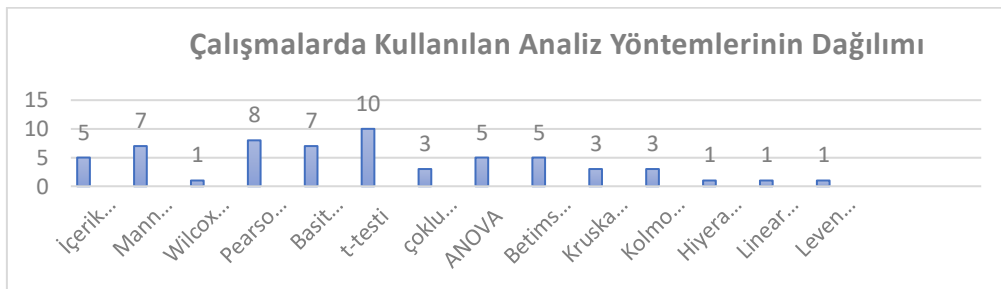
Araştırmanın üçüncü alt problemine uygun olarak analiz edilen çalışmaların kullanılan analiz yöntemlerine göre dağılımları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Çalışmaların Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı

Analiz yöntemi	Makaleler	f
İçerik analizi	Bağçeli-Kahraman vd., 2018; Başaran vd., 2014; Bulut, 2019; Taşçı ve Sığırtmaç, 2014; Türker-Üçüncü ve Aktan-Acar, 2021	5
Mann Whitney-U Testi	Aksoy, 2018; Arabacıoğlu ve Bağçeli-Kahraman, 2021; Bakkaloğlu ve Sucuoğlu, 2018; Gündüz ve Gültekin-Akduman, 2016; Topçu ve Nazlı, 2018; Uysal vd., 2016; Yalçın ve Erbil-Kaya, 2020	7
Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi	Topçu ve Nazlı, 2018	1
Pearson Momentler Çarpımı	Akış, 2018; Erbay ve Toklu, 2021; Gülay ve Erten, 2011; Kaya ve Akgün, 2016; Özen-Altınkaynak ve Akman, 2018; Seçer vd. 2014; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019; Yoleri, 2014	8
Basit Doğrusal Regresyon Analizi	Aksoy, 2018; Gülay, 2011a; Gülay ve Erten, 2011; Gülay-Ogelman ve Aytaç, 2020; Gülay-Ogelman ve Göktaş, 2016; Özen-Altınkaynak ve Akman, 2018; Seçer vd., 2014	7
t Testi	Aksoy, 2018; Erbay ve Durmuşoğlu Saltalı, 2020; Gülay-Ogelman vd., 2015; Gülay-Ogelman ve Erten-Sarıkaya, 2014; Kaya ve Akgün, 2016; Seçer vd., 2014; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019a; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019b; Yalçın, 2017; Yalçın ve Erbil-Kaya, 2020	10
Çoklu Regresyon Analizi	Akış, 2018; Gülay-Ogelman ve Erten, 2013; Kaya ve Akgün, 2016	3
ANOVA	Gülay-Ogelman ve Erten-Sarıkaya, 2014; Gündüz ve Gültekin-Akduman, 2016; Kaya ve Akgün, 2016; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019a; Yalçın, 2017	5
Kruskal Wallis Testleri	Arabacıoğlu ve Bağçeli-Kahraman, 2021; Gündüz ve Gültekin-Akduman, 2016; Uysal vd., 2016	3

Kolmogorov-Simimov	Erbay ve Durmuşoğlu Saltalı, 2020; Kaya ve Akgün, 2016; Uysal vd., 2016;	3
Linear Regresyon Analizi	Erbay ve Toklu, 2021	1
Hiyerarşik Regresyon	Yoleri, 2014	1
Betimsel Veri Analizi	Başaran vd., 2014; Bulut, 2019; Türker-Üçüncü ve Aktan-Acar, 2021; Yalçın ve Erbil-Kaya, 2020; Yalçın ve Simsar, 2020	5

Tablo 4'e göre çalışmalarda en fazla kullanılan analiz yöntemi t testidir. T testi toplamda 10 çalışmada veri analiz yöntemi olarak kullanılmıştır. Pearson momentler çarpımı 8 çalışmada kullanılmıştır. Basit doğrusal regresyon analizi kullanılarak veri analizi yapılan 7 çalışma bulunmaktadır. Bazı makalelerde birden fazla analiz yöntemi kullanılmasından dolayı analiz yöntem sayısı makale sayısından fazla bulunmuştur.

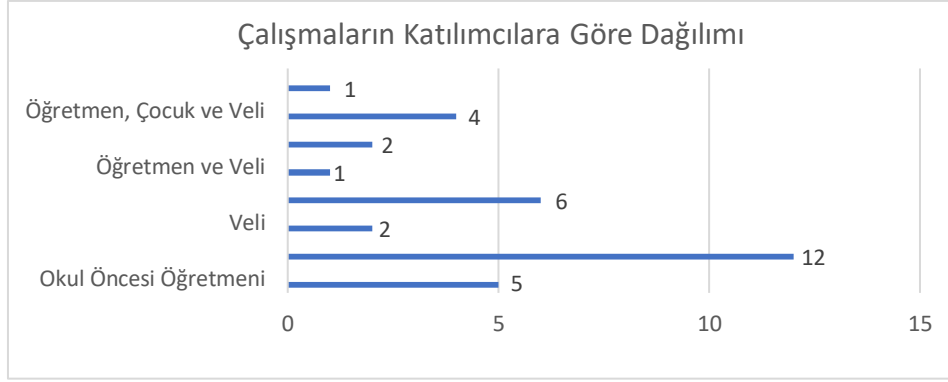
Resim 4. Çalışmalarda kullanılan analiz yöntemlerinin dağılım grafiği

Araştırmanın dördüncü alt problemine uygun olarak analiz edilen çalışmaların katılımcılarına göre dağılımları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Çalışmaların Katılımcılara Göre Dağılımı

Katılımcı grubu	Makaleler	f
Öğretmen	Bağçeli-Kahraman vd., 2018; Bakkaloğlu ve Sucuoğlu, 2018; Başaran vd., 2014; Taşçı ve Sığırtmaç, 2014; Yalçın, 2017	5
Ebeveyn	Bulut, 2019; Topçu ve Nazlı, 2018	2
Çocuk	Erbay ve Toklu, 2020; Gülay, 2011a; Gülay, 2011b; Gülay-Ogelman vd., 2015; Gülay-Ogelman ve Aytaç, 2020; Gülay ve Erten, 2011; Gülay-Ogelman ve Erten-Sarıkaya, 2014; Kaya ve Akgün, 2016; Seçer vd. 2014; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019a; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019b; Yoleri, 2014	12
Öğretmen ve çocuk	Aksoy, 2018; Erbay ve Durmuşoğlu Saltalı, 2020; Gülay-Ogelman ve Erten, 2013; Gülay-Ogelman ve Göktaş, 2016; Gündüz ve Gültekin-Akduman, 2016; Uysal vd., 2016;	6
Öğretmen ve veli	Bağçeli-Kahraman, 2018	1
Çocuk ve veli	Arabacıoğlu ve Bağçeli-Kahraman, 2021; Gülay-Ogelman vd., 2013	2
Çocuk, veli ve öğretmen	Akış ve Alakoç-Pırpır, 2018; Özen-Altınkaynak ve Akman, 2018; Türker-Üçüncü ve Aktan-Acar, 2021; Yalçın ve Erbil-Kaya, 2020	4
Veli, öğretmen ve müdür	Yalçın ve Simsar, 2020	1
Toplam		33

Tablo 5'e göre yapılan çalışmaların katılımcı gruplarına bakıldığında sadece çocuklar ile yürütülen 12 araştırmanın olduğu görülmektedir. Diğer araştırmaların örneklem veya çalışma grupları ise 1'inde öğretmen, veli ve okul müdüründen, 4'ünde öğretmen, çocuk ve veliden, 2'sinde çocuk ve veliden, 6'sında öğretmen ve çocuktan, 2'sinde sadece veliden ve 5'inde ise sadece öğretmenden oluşmaktadır.

Resim 5. Çalışmaların örnekleme göre dağılım grafiği

Araştırmanın beşinci alt problemine uygun olarak analiz edilen çalışmaların bulgularından elde edilen önemli sonuçlar temalaştırılarak Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Çalışmaların Bulgularının Dağılımı

Bulgular	Makaleler	f
Okula Uyum Problemi Yaşayan Çocuklara İlişkin Bulgular	Başaran vd., 2014; Bağçeli-Kahraman, 2018; Bağçeli-Kahraman vd., 2018; Bulut, 2019; Erbay ve Durmuşoğlu Saltalı, 2020; Yalçın, 2017; Yalçın ve Erbil, 2020	7
Çocuklara Ait Demografik Özelliklerin Okula Uyuma Etkisine İlişkin Bulgular	Arabacıoğlu ve Bağçeli-Kahraman, 2021; Bağçeli-Kahraman, 2018; Bağçeli-Kahraman vd., 2018; Bakkaloğlu ve Sucuoğlu, 2018; Başaran vd., 2014; Gülay-Ogelman vd., 2015; Gülay-Ogelman ve Erten-Sarıkaya, 2014; Gündüz ve Gültekin-Akduman, 2016; Kaya ve Akgün, 2016; Uysal vd. 2016; Yalçın, 2017; Yalçın ve Erbil-Kaya, 2020; Yoleri, 2014	13
Ebeveynlerle İlgili Özelliklerin Çocukların Okula Uyumuna Etkisine İlişkin Bulgular	Bağçeli-Kahraman vd., 2018; Bakkaloğlu ve Sucuoğlu, 2018; Başaran vd., 2014; Özen-Altınkaynak ve Akman, 2018; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019a; Yalçın ve Erbil-Kaya, 2020	6
Mülteci Çocukların Okula Uyumuna İlişkin Bulgular	Türker-Üçüncü ve Aktan-Acar, 2021; Yalçın ve Simsar, 2020	2
Özel Gereksinimli Çocukların Okula Uyumuna İlişkin Bulgular	Aksoy, 2018; Bağçeli-Kahraman vd., 2018; Bakkaloğlu ve Sucuoğlu, 2018	3
Akran İlişkilerinin Okula Uyuma Etkisine İlişkin Bulgular	Gülay, 2011b; Gülay ve Erten, 2011; Gülay-Ogelman ve Aytaç, 2020; Seçer vd. 2014	4
Çocukların Sahip Oldukları Bazı Becerilerin Okula Uyumuna Etkisine İlişkin Bulgular	Erbay ve Toklu, 2021; Gülay, 2011a; Gülay-Ogelman ve Erten, 2013; Kaya ve Akgün, 2016; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019b; Yoleri, 2014	6

Okula Uyuma İlişkin Yaşanan Probleme Getirilen Çözümlere İlişkin Bulgular	Bağçeli-Kahraman, 2018; Bağçeli-Kahraman vd., 2018; Başaran vd., 2014; Bulut, 2019; Yalçın, 2017	5
---	--	---

Tablo 6'ya bakıldığında ilk olarak okula uyum problemi yaşayan çocuklarda saptanan davranışlara ait bulguların olduğu 7 makaleye ulaşılmıştır. Çocukların sahip olduğu demografik özelliklerin okula uyuma etkisine dair bulgulara ulaşan 14 makale bulunmaktadır. Çocukların demografik özelliklerinin karşılaştırılarak okula uyumlarının incelendiği çalışmalar da bu tema içerisinde ele alınmıştır. Ebeveyn özellikleri ile (yaş, eğitim durumu, meslek, tutumlar, aile içi iletişim) çocukların okula uyumu arasındaki ilişkiye değinen 6 çalışma bulunmaktadır. Mülteci çocukların okula uyumunu inceleyen 2 çalışma yer almaktadır. Çocukların sahip olduğu bazı becerilerle (sosyal beceri, sosyal davranış, öz düzenleme, kendi kendini yönetme) okula uyum becerileri arasındaki ilişkiye dair bulgusu olan 6 çalışma bulunmaktadır.

Araştırmanın altıncı alt problemine uygun olarak analiz edilen çalışmaların sonuçlarından elde edilen önemli öneriler temalaştırılarak Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Çalışmaların Sonuçlarından Çıkarılan Önemli Önerilerin Dağılımı

	Öneriler	Makaleler	f
Öğretmene Yönelik Öneriler	Öğretmenler iş birliği içinde olmalıdır.	Başaran vd.2014	1
	Öğretmenlere yeni programlar sunulmalıdır.	Başaran vd.2014;Gülay,2011b	2
	Öğretmenler çocukların iletişimini artıracak etkinlikler geliştirmelidir.	Gülay ve Erten,2011; Gündüz ve Gültekin-Akduman,2016; Yalçın ve Erbil-Kaya,2020	3
	Akranlar arasındaki ilişkileri tespit etmelidirler	Erbay ve Toklu,2020; Gülay, 2011b; Gülay ve Erten,2011;	3
	Okula uyuma yönelik hizmet içi ve hizmet öncesi eğitim almalıdırlar	Akış ve Alakoç-Pırpır, 2018; Bağçeli-Kahraman,2018; Bakkaloğlu ve Sucuoğlu, 2018; Erbay ve Durmuşoğlu Saltalı,2020; Gülay-Ogelman vd. 2015; Gülay-Ogelman ve Aytaç, 2020; Gülay-Ogelman ve Göktaş, 2016; Gündüz ve Gültekin-Akduman,2016; Seçer vd, 2014; Yalçın ve Simsar, 2020	10
	Ailelerle sürekli iletişim halinde olunmalıdır	Gülay, 2011b; Gülay-Ogelman vd. 2013; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019a; Yalçın ve Erbil-Kaya,2020.	4
	Okul ile iş birliği içinde ailelere gerekli eğitimler sunulmalıdır	Akış ve Alakoç-Pırpır, 2018; Arabacıoğlu ve Bağçeli-Kahraman,2021; Bulut,2019; Gülay-Ogelman vd. 2015; Gülay-Ogelman ve Göktaş, 2016; Seçer vd. 2014	6
Süreç Hakında Öneriler	Süreç uyum programları ile yapılandırılmalıdır.	Bağçeli-Kahraman,2018; Başaran vd.2014; Arabacıoğlu ve Bağçeli-Kahraman,2021; Gülay, 2011b; Gülay-Ogelman ve Göktaş, 2016; Kaya ve Akgün, 2016; Taşçı ve Sığırtmaç, 2014; Yalçın, 2017	8

Programlara Yönelik öneriler	Özel eğitim gereksinimi olan çocuklar için programda gerekli düzenlemeler yapılmalıdır	Bakkaloğlu ve Sucuoğlu, 2018	1
Ebeveynlere Yönelik Öneriler	Çocukları ile ilgili gerekli eğitimlere katılmalıdırlar	Arabacıoğlu ve Bağçeli-Kahraman,2021; Bulut,2019; Erbil-Kaya,2020; Gülay-Ogelman vd. 2015; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019a; Taşçı ve Sığırtmaç, 2014; Yalçın ve Simsar 2020	7
Araştırmacılara Yönelik Öneriler	Uzun süreli inceleme yapılabilir	Erbay ve Durmuşoğlu Saltalı,2020; Gülay, 2011b; Gülay-Ogelman vd. 2013; Özen-Altınkaynak ve Akman, 2018;	4
	Örneklem grubu sayısı geliştirilebilir	Bağçeli-Kahraman vd. 2018; Erbay ve Durmuşoğlu Saltalı,2020; Gülay,2011b; Gülay-Ogelman vd. 2015; Gülay-Ogelman ve Erten-Sarıkaya, 2014; Gülay-Ogelman ve Gökteş, 2016; Özen-Altınkaynak ve Akman, 2018; Seçer vd. 2014; Taşçı ve Sığırtmaç, 2014; Yalçın ve Simsar, 2020; Yoleri, 2014	11
	Veri toplama kaynakları çoğaltılabilir	Gülay, 2011a; Kaya ve Akgün, 2016; Uysal vd. 2016	3
	Farklı araştırma yöntemleri kullanılabilir	Arabacıoğlu ve Bağçeli-Kahraman,2021; Erbay ve Toklu,2020; Özen-Altınkaynak ve Akman, 2018; Seçer vd. 2014; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019b	5
	Farklı yaş gruplarıyla çalışılabilir	Arabacıoğlu ve Bağçeli-Kahraman,2021; Gülay-Ogelman vd. 2015; Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019a; Yalçın ve Simsar, 2020	4
	Öğretmenlere ve velilere uygun yeni bir uyum programı oluşturulabilir	Yalçın ve Erbil-Kaya,2020	1

Tablo 7’den anlaşılacağı üzere incelenen çalışmalarda yer alan öneriler; öğretmenlere, sürece, programa, ebeveynlere ve araştırmacılara yönelik olmak üzere 5 kategoride sınıflandırılmıştır. Öğretmenlere yönelik yapılan önerilerin içerisinde, öğretmenlerin çocukların okula uyumuna yönelik hizmet içi ve hizmet öncesi eğitim alması öne çıkan öneri olmuştur. 8 çalışma ise okula uyum sürecinin uyum programları ile yapılandırılması gerektiğini önermektedir. 7 çalışma, ebeveynlerin çocukları ile ilgili gerekli eğitimlere katılması gerektiğini önermiştir. Araştırmacılara yönelik olarak en çok yapılan öneri ise araştırmaların katılımcı grubunun artırılması olmuştur.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda, 2010-2021 yılları arasında okul öncesi eğitimde okula uyum kavramının 2018 (n=7) yılında diğer yıllara oranla daha fazla çalışıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra 2012 yılı dışında her yıl okula uyum ile ilgili araştırma yapıldığı bulunmuştur. Dolayısıyla okul öncesi dönemde okula uyum önemini koruyan bir araştırma konusu olarak değerlendirilebilir.

İncelenen araştırmalardan nicel araştırma yönteminin kullanıldığı (altı tarama, on üç ilişkisel tarama, üç betimsel ve iki belirtilmemiş) 24 araştırma bulunmaktadır. Araştırmalar içerisinde 7'si nitel araştırma yöntemi (iki olgu bilim, beş durum) 2'si ise karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. İncelenen çalışmaların çalışma grubu veli, çocuk, öğretmen ve okul müdürü şeklinde farklılaşmakta olup çalışma grupları incelendiğinde çocuk ile yapılan araştırmaların sayısının en fazla (12) olduğu görülmektedir. Bu durum okula uyum kavramında çocukların okula uyumu üzerinde yoğunlaşıldığı şeklinde yorumlanabilir. Konu ile ilgili güncel araştırmalar incelendiğinde okula uyumun gerçekleştirilebilmesi için okula hazırbulunluğunun her biri birbiri ile ilişkili ve her biri önemli olan hazır okul, hazır çocuk ve hazır aile boyutları ile değerlendirilmesi gerektiği görülmektedir (UNICEF, 2012).

İncelenen çalışmalardan elde edilen önemli bulgulara bakıldığında okula uyum konusunda pek çok bilgiye ulaşıldığı görülmektedir. Çocukların sahip olduğu demografik özelliklerin (yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, daha önce anasınıfına gitme durumu) okula uyuma etkisine dair bulgulara ulaşılan 14 çalışma bulunmaktadır. Çocukların demografik özelliklerinin karşılaştırılarak okula uyumlarına bakıldığı çalışmalarda bu tema içerisinde ele alınmıştır. Yapılan araştırmaların bulgularında okula uyum yaşayan çocukların genellikle erkek çocuk olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Başaran vd. 2014; Bakkaloğlu ve Sucuoğlu, 2018; Bağçeli-Kahraman, 2018; Yalçın, 2017; Arabacıoğlu ve Bağçeli-Kahraman, 2021; Kaya ve Akgün, 2016). Buna karşılık Bağçeli-Kahraman (2018) ve Yoleri (2014) cinsiyet faktörünün okula uyumla ilişkisi olmadığı sonuca ulaşmışlardır. Büyük yaş grubundaki çocukların küçük yaş grubundaki çocuklara göre okula uyumda daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Kaya ve Akgün, 2016; Bağçeli-Kahraman vd. 2018; Gülay-Ogelman vd., 2015). Uysal ve arkadaşları (2016) okula uyum becerilerinin yaşa göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Okula uyum problemi yaşayan çocuklara ilişkin bulguların olduğu 7 çalışmaya ulaşılmıştır. Öğretmen ve velilerle yapılan görüşmeler sonucunda; okula devamsızlık yapan, etkinliklere katılmayan, oyun kuramayan, diğer çocukların oyunlarına katılırken zorluklar çeken, etkinlikler sırasında sebepsiz yere ağlayabilen, çekingen, içe dönük, çocukların okula uyum sorunu yaşayan çocuklar olduğunu belirtmişlerdir (Yalçın, 2017; Yalçın ve Erbil, 2020). Ebeveyn özellikleri ile (yaş, eğitim durumu, meslek, tutumlar, aile içi iletişim) çocukların okula uyumu arasındaki ilişkiye değinen 6 çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalarda Anne ve babanın eğitim durumunda ve mesleki statüsünde artış görüldükçe çocuğun okula uyumunun kolaylaştığı görülmektedir (Başaran vd., 2014; Bakkaloğlu ve Sucuoğlu, 2018; Şebitçi-Sarıbaşı ve Gültekin-Akduman, 2019). Ailelerin yetiştirme tarzları da çocuğun okula uyumunu

yordamaktadır (Bağçeli-Kahraman vd., 2018). Annelerin otoriter ve izin verici tutumları ile çocukların okula uyumları arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki bulunmuşken annelerin yetkeci tutumları ile çocuğun okula uyumu arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Gülay-Ogelman vd., 2013). Çocukların sahip olduğu bazı becerilerle (sosyal beceri, sosyal davranış, öz düzenleme, kendi kendini yönetme) okula uyum becerileri arasındaki ilişkiye dair bulgusu olan 6 çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalarda çocukların olumlu sosyal davranışları ve sosyal becerileri arttıkça okula uyum becerilerinde de artış meydana geldiği görülmektedir (Gülay-Ogelman ve Erten, 2013; Gülay, 2011). Korkulu kaygılı olma, olumsuz sosyal davranışlar, aşırı hareketlilik gibi özellikler ise okula uyumu zorlaştırmaktadır (Gülay-Ogelman ve Erten, 2013). Okula uyuma ilişkin yaşanan probleme getirilen çözümlere ilişkin bulguları olan 5 çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmalarda okula uyumda problem yaşayan çocukların ebeveynleri için bu süreci atlatırken kararlı ve sabırlı olma, etkili iletişim kurabilme, dikkat çekici etkinlikler kullanma gibi tavsiyeler verilmiştir (Bulut,2019). Akran ilişkilerinin okula uyuma etkisinin incelendiği 4 çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmalarda akran ilişkisi ve okula uyum arasında karşılıklı etkileşim bulunmaktadır (Gülay, 2011). Çocuklar arasında akran kabulü arttıkça okula uyum düzeyleri artmaktadır (Gülay ve Erten, 2011). Özel gereksinimli çocukların okula uyumuna bakılan 3 çalışmaya rastlanılmaktadır. Özel gereksinimi olan çocukların okula uyumda özel gereksinimi olmayan çocuklara göre daha dezavantajlı olabileceği bulgusuna ulaşılmıştır (Bakkaloğlu ve Sucuoğlu, 2018). Mülteci çocukların okula uyumuna ilişkin bulguları olan 2 çalışma bulunmaktadır. Türkiye’de yaşayan mülteci çocukların okula uyum sürecinde zorlandıkları en önemli konunun dil ve iletişim olduğu ifade edilmiştir. (Türker-Üçüncü ve Aktan-Acar, 2021; Yalçın ve Simsar, 2020).

Araştırmalarda sunulan öneriler incelendiğinde öğretmenlerin daha fazla bilgi sahibi olması için hizmet içi ve hizmet öncesi eğitimlerin yapılması gerektiği sıklıkla vurgulanmıştır (Gülay-Ogelman ve Göктаş, 2016; Erbay ve Durmuşoğlu Saltalı, 2020). Ebeveynlere yönelik bilgilendirici eğitimlerin yapılması gerektiği ifade edilmiştir (Şebitçi-Sarıbaş ve Gültekin-Akduman, 2019; Bulut, 2019). Araştırmacılara yönelik sunulan öneriler ise genellikle araştırmanın boyamsal olarak tekrardan yapılabileceği, örneklem sayısının artırılabilceği ve farklı araştırma yöntemleri kullanılması şeklindedir (Özen-Altınkaynak ve Akman, 2018; Erbay ve Durmuşoğlu Saltalı, 2020).

Sonuç olarak okul öncesi eğitimde okula uyum kavramının önemli bir yer tutarak birçok çalışmada ele alındığı görülmüştür. İncelenen çalışmaların bulguları okula uyum kavramının pek çok yordayıcısı olduğunu göstermiştir. Bu araştırma ile Türkiye’de okul öncesi dönemde

okula uyum kavramı ile ilgili yapılmış çalışmaların genel çerçevesi ortaya konularak araştırmacılara fikir vermek amaçlanmıştır. Sonraki çalışmalarda sistematik analizler güncellenebilir, dâhil etme ve dışlama ölçütleri değiştirilebilir. Ayrıca uluslararası alan yazını da kapsayacak şekilde yeni bir sistematik derleme çalışması yapılabilir.

Araştırmanın Etik Taahhüt Metni

Yapılan bu çalışmada bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulduğu; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifatın yapılmadığı, karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde “Dergi ve Editörünün” hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğu sorumlu yazar tarafından taahhüt edilmiştir.

Etik Kurul Belgesi

Bu makale bir derleme çalışması olduğu için insanlarla herhangi bir görüşme yapılmamış olup tamamen dokümanlarla çalışılmıştır. Bu sebeple etik kurul izni gerekmemektedir. Makale yazılırken bilimsel veriler ışığında tüm etik ilkeler göz önünde bulundurulmuştur. Bu konuda oluşabilecek herhangi bir problem yazarların sorumluluğundadır.

Bilgilendirme

Bu çalışma, 13. Uluslararası Sosyal Beşeri ve Eğitim Bilimleri Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Yazar Katkı Beyanı

Esengül TUĞLUK: Verilerin toplanması, işlenmesi, analizi, yorumlanması, inceleme yazma, düzenleme (%50).

Nevra ATIŞ AKYOL: Kavramsallaştırma, metodoloji, verilerin analizi ve yorumlanması, denetim, inceleme-yazma, düzenleme (%50).

KAYNAKLAR

- Aslan, A. (2018). Systematic reviews and meta-analyses. *Acta Medica Alanya*, 2(2), 62-63
DOI:10.30565/medalanya.439541
- Akış, G. (2018, Temmuz). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların okula uyumlarını yordayan değişkenlerin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya
- Akış, G., ve Alakoç Pırpır, D. (2018) Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların okula uyumlarını yordayan değişkenlerin incelenmesi. *Turkish Studies*, 13(19), 21-49 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13950>
- Aksoy, F. (2018). Okul öncesi dönemdeki gelişimsel yetersizliği olan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri okula uyumlarını yordar mı? *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*. 37(2), 91-105
- Arabacıoğlu, B. (2019). Okul öncesi dönem çocuklarının okula uyum düzeyleri ile ebeveyn tutumları ve çocuğun mizaç özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi. <https://acikerisim.uludag.edu.tr/bitstream/11452/19662/1/547549.pdf>
- Arabacıoğlu, B., ve Bağçeli Kahraman, P. (2021). Okul öncesi dönem çocuklarının okula uyum düzeyleri ve ebeveyn tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 25(1), 175-192.
- Bağçeli Kahraman, P. (2018). Okul öncesi dönem çocuklarının okula uyum sürecine ilişkin anaokulu öğretmenlerinin ve annelerinin görüşleri. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 3-20 DOI: 10.24130/eccd-jecs.196720182144
- Bağçeli Kahraman, P., Şen, T., Alataş, S., ve Tütüncü, B. (2018). Okul öncesi dönemde okula uyum sürecine ilişkin öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (2), 681-701.
- Bakkaloğlu, H., ve Sucuoğlu, B. (2018). Okul öncesi sınıflardaki özel gereksinimli olan ve olmayan çocukların okula uyumları. *Elementary Education Online*, 17(2), 580-595, doi 10.17051/ilkonline.2018.418906.
- Başaran, S., Gökmen, B., ve Akdağ, B. (2014). Okul öncesi öğrencilerinin okula uyum sürecinde öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 197-222.

- Bulut, A. (2019). Okul öncesi eğitime başlangıçta yaşanan uyum sürecine ilişkin ebeveynlerin görüşleri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19) DOI: 10.26466/opus.571801
- Erbay, E., ve Toklu, D. A. (2021). 48-60 Aylık çocukların okula uyumunun sosyal-duygusal iyi oluş ve psikolojik sağlıkla ilişkisini açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 16(5), 2213-2226. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.49995>
- Erbay, F., ve Durmuşoğlu Saltalı, N. (2020). Do the school adaptation levels of preschoolers vary according to their relationship with their teachers? *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 9(4),857-864. DOI: 10.11591/ijere.v9i4.20540
- Göktaş, İ., ve Gülay Ogelman, H. (2016). Okul öncesi eğitimde öğretmen-öğrenci ilişkisinin öğrencilerin okula uyum düzeyleri üzerindeki yordayıcı etkisinin incelenmesi. *International Anatolia Academic Online Journal*, 30-42.
- Gülay Ogelman, H., ve Aytaç, P. (2020). Küçük çocuklarda akran ilişkilerinin okula uyum değişkenlerini yordayıcı gücü: KKTC Örneği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23, 647-668
- Gülay Ogelman, H., ve Erten Sarıkaya, H. (2014). 5-6 yaş çocukların sosyal beceri, akran ilişkileri ve okula uyum düzeyleri ile kardeş değişkenleri arasındaki ilişkiler. *Akademik Bakış Dergisi*, 41.
- Gülay Ogelman, H., ve Erten, H. (2013). 5-6 yaş çocuklarının akran ilişkileri ve sosyal konumlarının okula uyum düzeyleri üzerindeki yordayıcı etkisi (Boylamsal Çalışma). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 153-163.
- Gülay Ogelman, H., Önder, A., Seçer, Z., ve Erten, H. (2013). Anne tutumlarının 5-6 yaş çocuklarının sosyal becerilerini ve okula uyumlarını yordayıcı etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29.
- Gülay Ogelman, H., Seçer, Z., Gündoğan, A., ve Bademci, D. (2015). 68-72 aylık okul öncesine ve ilkökula devam eden çocukların okula uyum ve öğretmenleriyle ilişkilerinin karşılaştırılması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 1-17 doi: 10.7822/omuefd.34.1.1.

- Gülay, H. (2011a). Anasınıfına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların okula uyumlarının sosyal beceriler açısından incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6(1), 139-146.
- Gülay, H. (2011b). 5-6 yaş grubu çocuklarda okula uyum ve akran ilişkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(36), 1-10.
- Gülay, H. ve Erten, H. (2011). Okul öncesi dönem çocuklarının akran kabullerinin okula uyum değişkenleri üzerindeki yordayıcı etkisi. *e- Uluslararası Eğitim Araştırma Dergisi*, 2(1), 81-92.
- Gündüz, A., ve Gültekin Akduman, G. (2016). An investigation of the relationship between 48-60 months old preschool children's teacher-child relations and social adjustment to the school. *Academic Research International*, 7(3), 156-168.
- Kandır, A. (2001). Çocuk gelişiminde okul öncesi eğitim kurumlarının yeri ve önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 151(1), 102-104. Erişim adresi: https://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/151/kandir.htm
- Kaya, Ö. S. (2014). *Okul öncesi dönemdeki çocukların okula uyum düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi.
- Kaya, Ö. S., ve Akgün, E. (2016). Okul öncesi dönemdeki çocukların okula uyum düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 15(4). <https://doi.org/10.17051/io.2016.51992>
- Kurt, F. (2017). *Okul öncesi çocuklarının okula uyumlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi: Şanlıurfa ili örneği*. Yüksek lisans tezi, Çağ Üniversitesi, Mersin.
- MEB (2015). UNİCEF Okula uyum programı eğitici eğitim kitabı. s.12-31.
- Oktay, A., ve Polat Unutkan, Ö. (2005). Okul öncesi eğitimde güncel konular. İstanbul: Yayıncılık Matbaası.
- Özcan, Ö., ve Aysev, A. (2009). Okul fobisi olan çocuklarda ruhsal bozuklukların sıklığının araştırılması. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 16(1), 13-17.
- Özen Altınkaymak, Ş., ve Akman, B. (2013). İlkokula Hazırlık Sürecinde öğretmenin, ailenin rolü ve sorumlulukları. T. Erdoğan (Ed.), *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları* (s.136). Ankara: Eğiten Kitap.

- Özen Altınkaynak, Ş., ve Akman, B. (2019). Okul öncesi dönemdeki çocukların okula uyum becerilerine anne baba tutumlarının etkisi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(1), 19-36.
- Rimm-Kaufman, S. E., Pianta, R. C., & Cox, M. J. (2000). Teachers' judgments of problems in the transition to kindergarten. *Early Childhood Research Quarterly*, 15(2), 147-166.
- Sakaryalı Pınarcık, Ö. (2021). Temel kavramlar. E. Dereli (Ed.), *Erken Çocukluk Eğitime Giriş* (s.1-22). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Seçer, Z., Gülay Ogelman, H., Şimşek, H., Önder, A., ve Bademci, D. (2014), Akran şiddetine maruz kalan ve kalmayan 5-6 yaş okul öncesi çocukların okula uyumlarının analizi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 351-375
- Seven, S. (Ed.). (2014). *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Sevgi Kaya, Ö., ve Akgün, E. (2016). Okul öncesi dönemdeki çocukların okula uyum düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elementary Education Online*, 15(4), 1311-1324. doi: <http://dx.doi.org/10.17051/eeo.2016.51992>
- Şebitçi Sarıbaş, M., ve Gültekin Akduman, G. (2019a). 5-6 yaş çocuklarının okula uyum becerilerinin bazı aile özelliklerine göre incelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 11(2), 271-293
- Şebitçi Sarıbaş, M., ve Gültekin Akduman, G. (2019b). 5-6 yaş çocuklarının öz düzenleme becerilerinin okul uyumu ile ilişkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(63), 1307-9581 Doi No: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3283>
- Taşçı, N., ve Dikici Sığırtmaç, A. (2014). Okula uyum haftasının okul öncesi öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 202, 101-116.
- Topçu, E, ve Nazlı, S. (2018). Veli oryantasyon programının okul öncesi öğrencilerinin okula uyumuna etkisi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 1(1), 01-20
- Türker Üçüncü, Ş., ve Aktan Acar, E. (2021). Erken çocukluk dönemindeki sığınmacı ve Türk asıllı çocukların okula uyum sürecinin analizi. *İBAD*, (11), 221-248. DOI: 10.21733/ibad.902805
- UNICEF (2012). *School Readiness: A conceptual framework*. United Nations Children's Fund, New York

- Uysal, H., Aydos, E. H., ve Akman B. (2016). Okul öncesi dönem çocuklarının sınıfa uyumlarının değişkenler açısından incelenmesi. *GEFAD*, 36(3), 617-645
- Yalçın, V. (2018). Okul öncesi dönem çocuklarının okula uyum süreçleri hakkında öğretmen görüş ve deneyimleri. *Journal of Current Researches on Educational Studies*, 7 (2), 1-12.
- Yalçın, V., ve Erbil Kaya, Ö. M. (2020). The relationship between school adjustment of preschool children and parenting style attitude. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(1): 74-110 DOI: 10.18039/ajesi.681928
- Yalçın, V., ve Simsar, A. (2020). Adjustment of syrian refugee children into pre-school education in turkey. *Ilkogretim Online- Elementary Education Online*, 19 (3),1214-1224. doi:10.17051/ilkonline.2020.728021
- Yoleri, S. (2014). The effects of age, gender, and temperament traits on school adjustment for preschool children. *e-International Journal of Educational Research*, 5(2), 44-

EXTENDED ABSTRACT

The first years of an individual's life are called critical years by educators, and research emphasized that this time is very important. Ages between 0 and 6 are considered critical and sensitive stage for the growth, maturation and developmental progress of the child. It is important for both the individual and society to spend the early childhood period with rich stimuli and efficiently. Preschool education has an important place in fulfilling this important task. Although the majority of children who have taken the first step into educational life together with the preschool period have undergone the adaptation process as desired, for some this situation causes great anxiety about going to school (Özcan and Aysev, 2009). In this process, the concept of adaptation to school becomes important. Adaptation to school in preschool education, which is the place where the child first meets the school, is important for the child's future school life and constitutes a basic building block. In the literature, the adaptation of preschool children to school has been examined together with many different concepts. However, when the literature review was conducted, there was no study in which a systematic review of the studies conducted on school adaptation in the preschool period was conducted. This study, which is based on this deficiency in the literature, found significant and useful to examine the studies on school adaptation in the preschool period in Türkiye.

This study is a systematic review study conducted using the current literature in order to reveal the general picture of 'Adaptation to School Before School'. For the purpose of the research, national studies on "Adaptation to School Before School", which were conducted between 2010-2021, were analyzed. Content analysis was used in the analysis of the studies. In the content analysis, Google Academic search engine and Dergipark, EBSCO, Ulakbim, ERIC databases were used. The screening was conducted with the keywords "preschool and school adaptation", "early childhood and school adaptation". The screening results were filtered and pooled based on the years 2010-2020. The abstract and method sections of the studies taken into the pool by the researchers were read and examined in detail according to the addition-subtraction criteria.

Upon examination of the distribution of studies according to the years, it can be concluded that this is a current issue that is examined on an annual basis. Of the 33 studies examined, 24 were prepared using the quantitative research method, 7 using the qualitative research method, and 2 using the mixed method. An analysis of the sampled studies revealed that children were the most frequently studied subject. The important findings obtained from the findings of the studies

were examined and thematized. The important recommendations made from the results of the studies are classified into 5 categories: recommendations for teachers, process-oriented, program-oriented, parent-oriented and researcher-oriented.

The research findings indicate that the concept of adaptation to school in the preschool period remains a significant and relevant area of investigation. A review of the literature reveals that children with school adaptation problems display a range of behaviours, including a reluctance to attend school, an inability to leave their parents, timidity and crying (Bulut, 2019). It has been determined that children who are raised in a positive and nurturing family environment, residing with their parents, demonstrate superior adaptation skills to the school setting (Yalçın & Erbil-Kaya, 2020). It has been observed that older children demonstrate greater ease in adapting to the school environment than their younger counterparts. (Kaya and Akgun, 2016; Bağçeli-Kahraman et al., 2018; Gülay-Ogelman et al., 2015). Previous research has demonstrated that school adaptation skills are enhanced in children who have received preschool education (Arabacıoğlu and Bağçeli-Kahraman, 2021). The upbringing styles of the families also predict the adaptation skills of the child to school (Bağçeli-Kahraman et al. 2018). At the same time, it is stated that language is the biggest difficulty that refugee children living in our country experience in school adaptation. In conclusion, the concept of school adjustment has an important place in preschool education and has been the subject of many studies. The findings of the analysed studies showed that school adjustment is related to different variables.